

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Rusalțiile - Pogorârea Duhului Sfânt

Bine ești cuvântat, Hristoase Dumnezeul nostru, cea ce preaînțelepți pe pescari i-ai arătat trimițându-le lor Duhul Sfânt; și printr-înșii lumea ai vânat, Iubitorule de oameni, slavă Ție .

Troparul la Pogorîrea Sfântului Duh

icoană praznicală a parohiei - 1916

**Împărate Ceresc,
Mângâietorule, Duhul adevărului,
Care pretutindenea ești și toate le
plinești, vino și te sălășluiește întru
noi și ne curățește pe noi de toată
întinăciunea și mîntuiește, Bunule,
sufletele noastre !**

Orice rugăciune personală sau colectivă
din cuprinsul anului bisericesc se începe cu
această rugăciune, cuprinsă între
RUGĂCIUNILE ÎNCEPĂTOARE

EVANGHELIA ZILEI

Ioan VII, 37-53; VIII, 12

37. Iar în ziua cea din urmă - ziua cea mare a sărbătorii - Iisus a stat între ei și a strigat, zicând: Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea.

38. Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pânțele lui.

39. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El. Căci încă nu era (dat) Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit.

40. Deci din mulțime, auzind cuvintele acestea, ziceau: Cu adevărat, Acesta este Proorocul.

41. Iar alții ziceau: Nu cumva din Galileea va să vină Hristos ?

42. N-a zis, oare, Scriptura că Hristos va să vină din sămânța lui David și din Betleem, cetatea lui David ?

43. Și s-a făcut dezbinare în mulțime pentru El.

44. Și unii dintre ei voiau să-L prindă, dar nimeni n-a pus mâinile pe El.

45. Deci slugile au venit la arhieriei și la farisei, și le-au zis aceia: De ce nu L-ați adus ?

46. Slugile au răspuns: Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om.

47. Și le-au răspuns deci fariseii: Nu cumva ați fost și voi amăgiți ?

48. Nu cumva a crezut în El cineva dintre căpetenii sau dintre farisei ?

49. Dar mulțimea aceasta, care nu cunoaște Legea, este blestemată !

50. A zis către ei Nicodim, cel ce venise mai înainte la El, noaptea, fiind unul dintre ei:

51. Nu cumva Legea noastră judecă pe om, dacă nu-l ascultă mai întâi și nu știe ce a făcut ?

52. Ei au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu ești din Galileea ? Cercetează și vezi că din Galileea nu s-a ridicat prooroc.

53. Și s-a dus fiecare la casa sa.

VIII

12. Deci iarăși le-a vorbit Iisus zicând: Eu sunt lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.

Biserica este mediul particular al energiilor necreate introduse în lume de Duhul Sfânt. Biserica este Revelația întrupată și activă a lui Dumnezeu în umanitatea celor care o acceptă prin credință. Este trupul tainic al lui Hristos în care revelația își aduce roadele ei, după expresia Sfântului Vasile cel Mare. În Biserică, sub forma Bisericii, Revelația divină își desăvârșește opera sa de sfințire și de mântuire arătându-și în acest scop puterea sa.

Prin Duhul Sfânt Care rămâne în Hristos și prin urmare în Biserică, Domnul continuă să-și exercite puterea în Biserică nu numai prin cuvinte, dar și prin fapte directe. El își exercită puterea îndeosebi prin *Taine și ierurgii* și prin răspunsul credincios, pozitiv, dat rugăciunilor în Biserică. Biserica își menține legătura cu Hristos prin credința care se manifestă prin rugăciune: rugăciune pentru tămăduirea bolnavilor, pentru ocrotirea împotriva dușmanilor, pentru izbăvire în tot lucru bun, pentru luminarea minții, pentru o viață fără păcat, pentru mântuire...

...Sensul rugăciunii în Biserica Ortodoxă ar fi de neînțeles fără această încredere în puterea lui Hristos lucrând prin Duhul în membrii Bisericii. Rugăciunea pentru care cerem lucrarea lui Dumnezeu ca și răspunsul divin sunt lucrări ale lui Dumnezeu. Biserica constituie câmpul Duhului și deci locul în care se realizează mântuirea. *Trebuie să amintim aici faptul că rugăciunile credincioșilor în casele lor, ca și în oricare alt loc sunt și ele rugăciuni în Biserică, pentru că Biserica este prezentă pretutindeni unde se află unul din membrii ei...*

...Biserica este comunitatea celor ce înaintează prin puterea Duhului lui Hristos spre învierea și plenitudinea negrăită a comuniunii desăvârșite cu Hristos și cu toți cei ce cred. Biserica ar vrea ca toți oamenii să pășească pe această cale pentru ca iconomia Fiului său și planul mântuirii să-și dea ultimele lor roade, prin lucrarea continuă a lui Hristos în Duhul Său. Sfântul Duh este călăuza plină de

putere Care conduce creația spre Împărăția de acum deschisă, lucrând îndeosebi în și prin acest câmp de forță divină care este Biserica. În lumina acestei perspective imense și cu adevărat veșnice, a acestei "cunoașteri", puterea lui Dumnezeu ne pune în mișcare prin Duhul. Viziunea este inseparabilă de dinamism, dinamismul este inseparabil de o viziune imensă, luminoasă, fără de sfârșit. Emoțional poartă în el cunoașterea credinței și deci stabilitatea și, invers, cunoașterea credinței îl mișcă pe om în întregul său.

Sfântul Vasile cel Mare, în tratatul său despre Sfântul Duh, a evocat cultul ca o deschidere asupra eshatologiei prin care primim adevărata înțelegere a istoriei și puterea de a participa pozitiv la ea. *Trebuie să ne rugăm în picioare în toată perioada cuprinsă între Paști și Cincizecime, potrivit unei tradiții care, spune Sfântul Vasile, vine de la Apostoli, pentru a arăta că suntem în mers către Împărăția cerească care va fi la Cincizecimea finală și desăvârșită.* Suntem în mers purtând în noi Duhul lui Hristos Cel Înviat, fiind noi înșine în mod virtual înviați.

În cursul Liturghiei euharistice arătăm că suntem în mers, că nu avem aici cetate stătătoare (Evr.13, 14), că nu ne fixăm definitiv în nici o situație a acestei lumi, ci că încercăm să mergem mereu mai departe, să depășim orice nivel atins "tinzând" mereu mai sus, cum spunea Sfântul Pavel (Fil.3.14), cum spune și Sfântul Grigore al Nyssei în învățătura sa despre "epectază". Duhul lui Hristos Cel Înviat ne menține într-un dinamism mereu mai puternic și dă adevărata direcție și adevăratul sens aspirației sufletului uman spre progres. Undele acestui dinamism creștin întreținut de Duhul se revarsă asupra întregii umanități, chiar dacă ea nu este conștientă de aceasta. Duhul lui Hristos Cel Înviat ne conduce din interior spre Cincizecime eshatologică când El va străluci în deplinătatea trupului transparent al lui Hristos, dar și al inimilor care vor fi sporit în transparență prin unirea cu Hristos.

APOSTOLUL ZILEI

Faptele Apostolilor II,1-11

1. Și când a sosit ziua Cincizecimii, erau toți împreună, în același loc.
2. Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei.
3. Și li s-au arătat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei.
4. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi.
5. Și erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, din toate neamurile care sunt sub cer.
6. Și iscându-se vuietul acela, s-a adunat mulțimea și s-a tulburat, căci fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa.

Astăzi am ajuns în sfârșit la culmea bunătaților, am ajuns în patria praznicelor... Spune-mi, oare nu întregă mântuirea noastră ne este împărtășită de Duhul Sfânt ? Prin El suntem smulși robiei, suntem chemați la libertate, conduși la înfiere și suntem creați din nou, prin El lepădăm povara grea a păcatelor noastre. Prin Duhul Sfânt vedem cetele preoților și avem poruncile dascălilor. Din acest izvor țâșnesc darurile descoperirilor și darurile tămăduirilor și toate cele ce împodobesc de obicei Biserica lui Dumnezeu...

Dacă n-ar exista Duhul Sfânt, n-am putea spune "Doamne Iisuse". "căci nimeni nu poate spune că Domn este Iisus decât numai în Duhul Sfânt"(I Cor.12,3). Dacă n-ar fi Duhul Sfânt, noi credincioșii n-am putea chema pe Dumnezeu (Rom. 8,15-26); dar noi spunem "Tatăl nostru, Care ești în ceruri". De unde știm aceasta ? De la Apostolul care spune: "Dar pentru că suntem fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre, care strigă: Avva, Părinte !" (Gal. 4,6)

Dacă n-ar fi Duhul, n-ar fi nici cuvântul înțelepciunii și al cunoștinței în Biserică; căci prin Duhul i se dă unuia cuvântul înțelepciunii, altuia cuvântul cunoștinței (I Cor. 12,8).

Dacă n-ar fi Duhul Sfânt, n-ar fi nici păstori și învățători în Biserică, deoarece aceștia sunt așezați de Duhul Sfânt, după cum zice Pavel (F.Ap. 20,28).

Sf. Ioan Gură de Aur - De Sancta Pentecoste

7. Și erau uimiți toți și se minunau zicând: Iată, nu sînt aceștia care vorbesc, toți galileieni ?
8. Și cum auzim noi fiecare limba noastră, în care ne-am născut?
9. Parți și mezi și elamiți și cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea și în Capadocia, în Pont și în Asia,
10. În Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în părțile Libiei cea de lângă Cirene, și romani în treacăt, iudei și prozeliți,
11. Cretani și arabi, îi auzim pe ei vorbind în limbile noastre despre faptele minunate ale lui Dumnezeu !

NUME ȘI SEMNIFICAȚII ALE SĂRBĂTORII

- ❖ *Duminica Rusaliilor* – numele aparține inițial sărbătorii romane *Rosalia*, care se sărbătorea cam în aceeași perioadă. Deci Biserica a creștinat numele sărbătorii, dându-i un conținut exclusiv creștin.
- ❖ *Duminica Mare* – Denumirea subliniază importanța acestei duminici, care este ziua de naștere a Bisericii, definită ca adunarea creștinilor sub înrăurirea Duhului Sfânt. Observăm că duminicile din afara perioadei Postului Mare și a perioadei pascale sunt notate în calendar, în raport cu Duminica Rusaliilor.
- ❖ *Duminica Cincizecimii* – denumire preluată de la evrei, care au instituit sărbătoarea în amintirea peregrinării prin pustiu și a sosirii în Țara Făgăduinței. Pogorârea Duhului Sfânt se produce însă nu ca efect al sărbătorii evreiești, ci mai degrabă a faptului că *erau împreună și în stare de rugăciune*(Fapte 1,14). Numele sărbătorii ne amintește și faptul că ne aflăm la o distanță de 50 de zile de la Paști.
- ❖ Termenul *Pentecoste* aplicat acestei sărbători semnifică același lucru: Pentecoste (greacă) = cincizeci de zile. De aici provine și numele perioadei pascale – *Perioada Penticostarului*. Iar cartea de slujbe după care se oficiază în perioada pascală se numește *Penticostar*.
- ❖ *În ziua de Rusalii se oficiază "Slujba "plecării genunchilor", adică Vecernia Rusaliilor, iar la sfârșit creștinii primesc tei binecuvântat, trandafiri, sau flori pe care nu le pun la icoane, ca la Florii, ci le prind la ușă sau la poartă, ca semn al protecției Duhului Sfânt.*

Luni 16 iunie - Sărbătoarea Sfintei Treimi

Preasfântă Treime, miluiește-ne pe noi;
Doamne, curățește păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre; Sfinte,
cercetează și vindecă neputințele noastre,
pentru numele Tău !

Potrivit tradiției după care, în ziua următoare marilor praznice se sărbătoresc persoanele care au participat la evenimentul prăznuit, a doua zi după Pogorârea Duhului Sfânt, în Lunea Rusaliilor, Biserica Ortodoxă prăznuiește pe Sfântul Duh, a treia persoană a Sfintei Treimi:” Întru această zi, prăznuim pe Însuși Preasfântul și de viață făcătorul și întru tot puternicul Duh, Carele este unul din Treime - Dumnezeu” – se indică în *Penticostar* pentru această sărbătoare. Denumirea de “Sărbătoarea Sfintei Treimi” este de dată mai recentă. În calendarele celorlalte Biserici Ortodoxe, luna de după Rusalii este numită încă “Lunea Sfântului Duh”, ca în *Penticostar*. În schimb, adorarea Sfintei Treimi în aceste Biserici se face mai degrabă în cadrul slujbei din Duminica Rusaliilor. De aceea, în arta iconografică rusă, praznicul Cincizecimii e reprezentat de obicei prin cei trei îngeri din scena “Filoxeniei lui Avraam”, așa cum a zugrăvit-o Andrei Rubliov. Însă Dumnezeieștii Părinți au așezat și prăznuirea osebită, în această zi a Cincizecimii, a Prea Sfântului Duh pentru a sublinia și mai mult deoființimea Lui cu Tatăl și cu Fiul, slava și puterea de aceeași cinste. Că dacă a făgăduit Mântuitorul, mai înainte de Patima Sa, venirea Mângâietorului, acum El s-a arătat pe Sine lămurit pogorându-se în chipul limbilor de foc peste Sfinții Apostoli. Se prăznuiește acum și

Sfânta Treime tocmai pentru că S-a descoperit deplin și cea de-a treia Persoană Dumnezeiască. Numai prin această descoperire Biserica a putut afirma că, Dumnezeu este unic., Unul singur ca esență divină, dar în același timp întreit ca Persoane. Sinodul ecumenic de la Niceea (325), combătând arianismul care nega dumnezeirea Fiului, a formulat învățătura că Fiul este “Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”, născut din veci din Tatăl, din ființa Tatălui, egal și de o ființă cu Tatăl. Sinodul II ecumenic a afirmat deoființimea și egalitatea Duhului Sfânt cu Tatăl și cu Fiul, formulând că Duhul Sfânt ”purcede din Tatăl”, așa cum se menționează în Noul Testament. Dogma Sfintei Treimi, formulată în Simbolul de credință niceo - constantinopolitan, a rămas obligatorie pentru toată creștinătatea. Dogma Sfintei Treimi, este adevărul de temelie al învățăturii creștine, proprie și caracteristică creștinismului, ea stând la baza tuturor mărturisirilor de credință ale Bisericii, și, totodată, condiționând întreaga ordine morală creștină, și personală și socială, la temelia căreia stă, ca principiu și ca ideal suprem, comuniunea iubirii intratrinitare divine. Iar ca drum de urcat spre această comuniune, deci spre desăvârșire și fericire, este trăirea iubirii de Dumnezeu și de semenii noștri, căci în iubirea de Dumnezeu și de aproapele se cuprinde “toată legea și proorocii”.(Matei22, 40).

